

Cerkvene zadeve.

Žalost in veselje.

„Gospod, gospod, vsegamogočni kralj, v Tvojo oblast je vse položeno, in nikdo ni, ki se zamore Tvoji volji zoperstavljati.“
Est. 18, 9.

Velika izguba je zadela letošnje leto vrlo, katoliško nadučiteljevo rodbino v Vidmu. Dne 18. majnika namreč je po dolgotrajni bolezni previdena s sv. zakramenti za umirajoče svoje trudne oči za vselej zatisnila blaga sopruha, prava krščanska mati, gospa Tramškova. O kaka žalost je zavladala v celi rodbini! Gosp. sin, nadučitelj v Sromljah, gsdč. hčerke so prihiteli iz raznih krajev mrtvo truplo ranjke poskropiti. Plakale so, klicale so mater z najlepšimi imeni — toda ustnice so bile neme — mati so bili mrtvi. Toda ko so se dobri, hvaležni zaostali malo potolažili, brž se je ves žalosten srce pretresajoči prizor ponavljal, kedar so v petek zjutraj truplo blage ranjke vzdignili spraviti ga k večnemu počitku. Kak jok in stok pri hišnih vratih, v cerkvi in na pokopališču! Žalost zaostalega g. sopruha in otrok brezmejna.

Občinstva in gospode iz Krškega, Brezic, Rajhenburga itd. se je mnogo zbralo, saj je vendar vsakdo čislal dobro gospo. Štirje gg. duhovniki: domača dva gg. in dva čč. patra kapucina iz Krškega. Vrli pevci so peli pred hišo žalosti, pri sv. opravilu v cerkvi in pri odprtem grobu. Predno je hladna odeja pokrila krsto drage ranjke so na pokopališču vlč. g. Janez Novak, župnik Videmski, povzeli besedo, ter prav ganljivo ranjci v slovo govorili. Vse je bilo do dna srca ganjeno, nisi videl očesa, ki bi se ne bilo rosilo in solzilo. Srčne želje in goreče molitve so se vzdigovale iz ust vseh navzočih za večni mir in pokoj ranjce sopruge, ranjce dobre matere, odkritosrčne prijateljice — gor k nebeskemu Očetu. O da bi prav kmalu uslišal naše mile, ponižne prošnje!

Dober mesec pozneje zadela je druga huda nesreča Tramškovo hišo — na Petrovo ob 10. uri zvečer preminol je sin Teodor, bivši gimnazijec VI. razreda v Celju. Po zimi je začel hirati, o Veliki noči je moral šolo ostaviti in danes, ko to pišem, že spi štiri mesece in 12 dni v hladnem krilu matere zemlje. Bil je vrl, nadarjen dijak, posebno veselje svojega blagega očeta in cele rodbine. Hud je bil udarec, ki Vas je zadel, blagi oče! A to Vam naj bo v tolažbo, kakor ste Vi ljubili svojega Dorčeta, tako je bil ljub tudi Bogu. Zato ga je k sebi vzel, da mu da uživati sad ljubezni svoje, saj so tudi Bogu bolj ljube sveže, mlade, lepe cvetke, kakor pa utrgane, usahnele rože. »Bog je dal, Bog je vzel, hvaležno bodi Božje ime« — tako se je tolažil pobožni Job, to naj tudi Vam in Vašim velja!

Ali božja roka še ni počivala — še nadalje je poskusila potrpežljivost Tramškove hiše. Eden sin, orjaške postave, bil je pri vojaki v Sarajevu. Griža je zavladala. Menda kakih 100—200 vojakov je zbolelo, toda umrl ni nobeden, razven Tramškov. Kako vendar Bog pripusti, in kako nas skuša! Ravno Tramška si je neizprosljiva smrt izbrala izmed 100 drugih ter ga združila v večnosti z iskreno ljubljeno materjo in ljubeznjivim bratcem.

Če še zdaj pomislimo, da je v jeseni nemila smrt pobrala tudi brata od g. nadučitelja Videmskega, posestnika pri Sv. Florijanu pod Bočem, tedaj pač vsak mora reči: »Gosp. Tramška hišo je Bog letos hudo zadel«. V dobrih štirih mesecih štirikrat od smrtnega angelja obiskanemu biti je že nekaj. In vendar ni obupala Tramškova rodbina! Vse je prestala, srečno zmagala s po-

močjo sv. naše tolažljive vere vse tuge in nesreče. Trdno zaupanje na božjo pomoč bilo je takorekoč steber, na kateri so se naslanjali upogneni oči in v srce užaljena rodbina. Sveta ljubezen pa, vezajoča nas z Bogom in bližnjikom, obhajala je prelep triumf.

Dne 3. novembra namreč spremenila se je gosp. Tramška hiša žalosti v hišo veselja. Saj je imel priti po svojo nevesto, Tramškovo hči, gspđ. Micika izvrsten in vzgleden krščanski ženin, priden nadučitelj na Bučah, g. Simon Gajšek. Ob 4. uri popoldne 'so nju v Videmski farni cerkvi v pričo sorodnikov in mnogih prijateljev in znancev poročali vlč. g. župnik Janez Novak. Zopet so blagi g. župnik svoj glas povzdignili in v izbornih besedah novoporočenima blagoslov božji in srečo voščili.

Po dovršenem cerkvenem obredu smo se v prav obilnem številu — okoli 40 — v gostoljubni hiši gosp. Tramška zbrali. Družba je bila večinoma odlična. Veselje je bilo nekaljeno brez vsakega najmanjšega nedostatka. Postrežba je bila izborna in je bilo dosti prilike občudovati veliko izurjenost v kuhinji ljube sestre nevestine, gspđ. Pepice Tramškove. Lepih napitnic imamo zabeležiti na novoporočenca, na g. Tramška, na njegovo vse časti in hvale vredno rodbino, na vrli učiteljski stan, na navzoče goste itd. Čas je pretekal z naglimi koraki in ko smo se ločili, po- in odzdravljalo se je »dobro jutro«!
A. A.

Gospodarske stvari.

Žitnice in njih sovražniki.

Kar kmetovalec prideluje, nima svojih sovražnikov samo na polji, ampak tacih še nahaja tudi na domu, še tedaj, ko je spravljeno in to velja tudi za žito. Le-to se spravi ali na žitnice ali pa tudi, če ga ni veliko, v »kašče«: v obeh pa nahaja svoje sovražnike. Začnimo pri tistih, ki so najgošči. V to vrsto šteje se po pravici zaduhlost. Ona nastane, ako ne more zrak do žita in se žito vsled tega vgreje. Ako se godi to dalje časa, loti se žita plesen. Zaduhlost in plesen se napravite najrajši pri mladem žitu t. j. pri tistem, ki je še najbolj vodeno, ker se še ni dovolje izsušilo. Zaprečiš pa oboje, ako obračaš žito po gostem, vsaj enkrat v tednu. Kedar se je žito izvevalo v skednji, naj se ne siplje v velike kupe, do pol metra je že več, kakor dovolje! Tudi ne kaže tega žita v žitnicah pri tleh nasipavati, ampak novo žito naj se siplje zgorej, v zračnih predalih, doli pri tleh se lahko razsiplje starše žito.

Opomenimo pa še posebej, da se pri semenu, v katerem je več olja n. pr. pri repi, maku itd., mora večkrat, celo na dan preobračati. To se izgodi najlaglje in najbolje, če hodi človek po kupu sem ter tje in se ve, da ne v obvalu, sicer bi seme zmečkal in ga tedaj skvaril.

Ako se je plesen lotila žita, tedaj tisto ni več za rabo t. j. za navadno rabo, ampak more se porabiti le še za pičo svinjam, oziroma konjem, vendar pa ga je treba poprej obiliti s kropom. Če je pa žito le zaduhlo, še je mogoče, da se popravi, ako že ni postalo preveč zaduhlo in popravi se s tem, da se prezračí večkrat in to je pri suhem, mrzlem vremenu najlaglje.

Poglejmo še sedaj na sovražnike žita — v živalstvu! Najnavadniši je žizek, sityphilos granarius. Zaplodi se v letu po dvekrat, v aprilu in v juniji. Nahaja se v zrnju 3 do 4 mm. dolg, črn ali rmen keber, prezimuje pa tudi v ozidji in v deskah. Ako se cunjia položi na solnčni strani žita, kedar je na kupu, ali če se je

žitnica izpraznila, pa se pusti še nekaj zrn na tleh, prikaže se žizkov na kupe in tedaj jih človek lahko odpravi, da mu pozneje pri žitu ne delajo več toliko kvara. Nemernost v tej reči je izguba. Ako pa je te mreine že jako veliko, ne kaže druga, kakor da se pusti žitnica več let prazna; v tem pa se oblivajo tla večkrat z zelenim apnencem ali s petroljem. Ker se žizek jako hitro množi, treba je paziti na-nj in torej brž ko brž gledati na to, da se odpravi z žitnice.

Enaka spaka je rdeči žizek, apion frumentarium, vendar je ta le na njivi in redko v škednji. Poleg tega pa je tudi nevaren grahur, keber, ki napade posebno grah. Le-ta je nevaren zato, ker se s semenom na njivo spravi in zelen grah in enako robo vkonča. Ako tega zasači človek v semenu, brž je seme skuhati in daj ga svinetu, nikakor pa ga ne vsejaj na njivi!

Nadalje še omenimo belega molja, ta je jako škodljiv v žitnicah in loti se žita, dokler je črv, ne vprašaje za vrsto, h kateri se žito šteje. Njemu diši vsako prav dobro. Zoper njega si človek pomaga, če da kumne ali janeža v žito. Ali se naj opozorimo naše bralce posebej na miši, podgane? Zoper nje je najboljša pomoč pridna mačka, zoper vrablja pa mreža v oknu.

Perilo.

Večkrat se nameri, da si človek omaže svoje perilo, ali tudi tisto, ki se rabi pri mizi, s sokom iz sadja ali z rdečino. Take maroge dajo se težko odpraviti iz perila in več pripomočkov se za to nasvetuje, vendar pa se z njimi ne opravi veliko, ali pa so celo za perilo škodljivi. V naslednjem pa imamo za naše gospodinje pripomoček, ki se lahko rabi pa ne more škodovati perilu. Če se umazano perilo dene za nekoliko v vodo, potem pa se ožme, treba je le užgati žveplenko ter perilo ondi, kjer je umazano, držati nad lučico tako, da se žveplo raztegne po marogi in perilo se zatem brž izpere s snažno vodo ter dene sušit — maroge so iz njega izginile, ne da se prikažejo več na novo.

Sejmovi. Dne 24. novembra pri Sv. Marjeti na Pesnici. Dne 25. novembra v Ločah, na Črni Gori, na Ptuji. Dne 28. novembra v Šoštanjih.

Dopisi.

Iz Slatine. (Volitev župana.) Že ste poročali o volitvi odbornikov Slatinske občine in da so Slovenci prvokrat zmagali; izvoljenih je bilo 12 Slovencev in šest takozvanih Nemcev: Lešnik, Miglič, Stonjšek, Potočnik, Ogrizek, Kovačič — kaj niso to samo nemška imena? Tedaj propadli so, pa ko bi bil zdaj mir! Prava predrznost še le pride. Nemškutarji so namreč hoteli štiri slovenske odbornike za-se pridobiti, ker šest so imeli svojih. In zdaj so šli posamezne odbornike pregovarjati; ali za Ogrizegg-a nikdo ne mara; zato so postavili Stoinscheggia na svečnik; tega volite! Vendar to se ne da kar tako komandirati; odborniki so vsi zvesti ostali. Za Stoinscheggia tudi nihče ne mara; sploh pa še s svojim posestvom neko sumljivo gospodari in v cerkvi ga bojda nič prepogosto ne vidijo; in tak človek bi bil župan tako velike občine? Nek nemškutar, vprašan, zakaj nemško voli, je rekel: »Mi ne moremo trpeti, da bi ti (poštene, zvesti) slovenski kmetje čez nas gospodovali.« Dne 20. oktobra zbrali so se odborniki, da volijo novega župana, in ko je dobil slovenski mož že deseti glas, zagromeli so možnarci na hribu pri Sv. Trojici ter oznanjali, da je vendar enkrat odklenkalo slabemu nemškutarskemu gospodarstvu v veliki občini Slatinski. Saj je

bil tudi že čas, kajti ni bilo več shajati. Ko bi se še hoteli nemčurji kam pobrisati, dal bi še zadnji groš za godce, naj bi jim zapiskali marš za slovo; vendar kjer so ovce, tam so tudi kostruni. — Za župana izvoljen je g. Franc Kert, ki je vrl Slovenec in dober krščanski gospodar! Četrtega novembra šli so k prejšnjemu županu po pečat in občinske knjige, ali niso jih dobili; najbrž ne »štima« vse v zapisnikih in zato jih ne dajo radi iz rok. Ali bodo morali. Upamo, da se bo od sedaj naprej bolje gospodarilo v občini, in da bodo občinske seje v prid občine, ne pa v prid gostilne; kajti prejšnji župan je ob enem gostilničar, in kedar je bila seja sklicana, izpilo se ga je precej, enkrat bojda 24 litrov kuhane vina. Zato so bile seje precej pogosto; in kedar so že bili prav židane volje, stopili so toti očetje v krogu na mizo, se križem objemali in si roke stiskavali, prenapolnjeni duha nemškega in pa vinskega, napivali županu in pevali: »Naj živi in naj se redi, dobro redi!« Slovenski odborniki, ki so bili v manjšini, se ve, da so vsi prej odšli. Za naprej pa se bo manj pilo, pa več delalo. Bog živi vrle Slatinske volilce in vrlega župana gosp. Kerta!

Iz Ponikve. (Naše bralno društvo.) Hud vihar je nastal, ko smo osnovali novo bralno društvo. Nekdo, ki še niti 20 let ne šteje ter še svoje hlače po solskih klopéh trga, pa je že poln novošegnih fraz in ostudnega liberalizma, predrznil se je naše društvo v »Slov. Narodu« napasti. Oj, to ga tako peče, da naše društvo nima nobenega liberalnega lista! Toda to bi nam še bilo potrebno. Vera že itak peša, tudi že pri priprostitih naših kmetih. Zdaj še pa naj berejo liste, v katerih se napadajo naši prevzvišeni škofje, naši duhovniki, kjer se malomarno govori o sv. veri, o njenih obredih — kako bodo potem popolnoma zbegani! Ne bodo več vedeli, komu je treba bolj verjeti: tem laži-prerokom ali sv. katoliški cerkvi. Odbor bralnega društva je tudi pravočasno spoznal surovost gori navedenega neosnovanega napada. Zato se je potegnil za svoje društvo in slovesno se odzval. Zato zasluži vso hvalo in čast. Nekaj dobrega pa je vendar imel imenovani napad. S prva namreč nismo naročili »Rimskega katolika«, misleč si: tvarina je vendar tu pa tam za kmeta nerazumljiva. Po napadu pa, v katerem se nam je očitalo, da slepo vse za slavnim profesorjem g. dr. Mahničem poberemo, bila je naša prva skrb »Rimsk. katol.« naročiti. In glejte čudo, ta list se zdaj hlastno bere, in marsikdo, ki je preje g. dr. Mahniča vsled grajanja po liberalnih časopisih slabo sodil, zdaj g. Mahniča le občuduje. Hvaležni smo torej čudnemu dopisniku za njegove vrstice. Le še večkrat kaj! Potem se bomo bolj spoznali. Ne bomo se več v megli bojevali, temveč nebo se bo zmirom bolj jasnilo, dokler nam ne zasija polno solnce v vsi svoji krasoti. Resnica je na naši strani — in ona je zmagala in bo zmirom zmagala. A. A.

Izpod Sv. Gor. (Slovo in vsprejem.) Ako kdo pri eni hiši že dvajset let gospodari ter si ljudi in gospodarstvo po svojem vravna, potem nerad ali vsaj s težkim srcem zapušča svoj dom in domače. Enako se je godilo vlč. g. dr. Lipoldu, bivšemu župniku v Šmartnem pri Velenji, kjer so nad 20 let župnikovali. Ko jih je viša cerkvena oblast kličala na drugo mesto v Št. Peter, bili so ne le samo Šmartinski farani otožni, ampak cela Šaleška dolina. Kako pa tudi ne bi, saj so bili vsem prijubljeni, celo nasprotniki so jih spoštovali! Bili so delavni v cerkvi, kakor se tudi čvrsto potegovali za narodne pravice, ter nevstrašljivo nasprotnikom resnico tudi v oči povedali, zlasti pri okr. zastopu in okr. šolskem svetu, kjer so bili vedno zagovornik dobrih narodnih učiteljev. V dokaz ljubezni in spoštovanja, jih je Velenjska občina izvolila čast. udom ter njim v posebni